

PARTER

Klagande och motpart

Miljö- och byggnadsnämnden i Nybro kommun
382 80 Nybro

Motpart

Samma adress som 1

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Kalmar läns beslut den 14 september 2020 i ärende nr 505-7270-2020, se bilaga 1

SAKEN

Förbud mot utsläpp av avloppsvatten på fastigheten Skårebo 1:12 i Nybro kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 558229

Postadress

Box 81
351 03 Växjö

Besöksadress

Kungsgatan 8

Telefon

0470-560 100

Telefax

E-post: mmd.vaxjo@dom.se
www.domstol.se/vaxjo-tingsratt

Expeditionstid

måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Nybro kommun (nämnden) beslutade den 8 juli 2020 att förbjuda [redacted] och [redacted] ägare till fastigheten: [redacted], att släppa ut avloppsvatten till den bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten. Förbudet gäller från och med den 31 maj 2021.

[redacted] överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Kalmar län (länsstyrelsen). Länsstyrelsen beslutade den 14 september 2020 att upphäva nämndens beslut och återförvisa ärendet tillbaka till nämnden för vidare handläggning.

Nämnden har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Miljö- och byggnadsnämnden i Nybro kommun har yrkat att mark- och miljödomstolen fastställer nämndens beslut om förbud mot utsläpp av avloppsvatten och har anfört i huvudsak följande som stöd för sin talan.

Nämnden har motiverat föreläggandet med att avloppsreningen för den aktuella fastigheten är otillräcklig och att avloppet därför inte uppfyller kraven på rening i 9 kap. 7 § miljöbalken. Utsläppet strider även mot förbudet mot utsläpp i vattenområde i 12 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, FMVH.

Avloppsanläggningar byggda före 1987 uppfyller inte de krav på funktion som fastställts i Naturvårdsverkets allmänna råd 87:6. Dessa råd har uppdaterats av Havs- och vattenmyndigheten i HVMFS 2016:17. Den aktuella anläggningen är inte byggd enligt HVMFS 2016:17, med hänvisning till Handbok små avlopp och Faktablad 1847 som beskriver hur en avloppsanläggning ska vara utförd. Det visar situationsplanen som tillhör beslutet från 1973.

Nämnden anser att det räcker med att konstatera att allmänna kunskaper rörande hur avloppsanläggningar anlades 1973 tydligt pekar på att en sådan inte kan förväntas uppfylla de krav på rening som det finns anledning att ställa med stöd av miljöbalken. Vidare är risken överhängande att infiltrationen efter 47 års användning numera är mättad, eller i vart fall renar avloppsvattnet betydligt sämre än då den var ny.

_____ har beretts tillfälle att yttra sig med anledning av nämndens överklagande och har anfört i huvudsak följande.

De yrkar *i första hand* att mark- och miljödomstolen godkänner deras avloppsanläggning på fastigheten Skårebo 1:12, *i andra hand* att ärendet återförvisas till länsstyrelsen för avgörande i sakfrågan, *i tredje hand* att de får behålla nuvarande anläggning till dess att fastigheten byter ägare, *i fjärde hand* att slamavskiljaren godkänns och att endast infiltrationen behöver åtgärdas, alternativt att infiltrationen endast används för BDT-vatten om de installerar en torr lösning för toaletten, och *i femte hand* att tidpunkten för förbudet ändras till minst två år efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Förstahandsyrkandet

Kommunen har dömt ut slamavskiljaren enbart på grund av ålder men det finns inget lagstöd för den typen av resonemang. Betongbrunnen med tre kamrar och T-rör är i princip identisk med en modern betongbrunn. Vätskenivån ligger precis i nederkant av utloppsröret, vilket visar att det varken är stopp i anläggningen eller finns något läckage från brunnen.

I samband med senaste tömningen tömdes brunnen helt för att man skulle kunna inspektera den. Det fanns inga sprickor och det har inte läckt in något grundvatten i brunnen.

Brunnen är 280 cm djup och det effektiva djupet upp till utloppsrörets nederkant är 200 cm. Diametern är cirka 160 cm. Det innebär att den effektiva volymen är ca

4 m³. Kravet vid nyinstallation av en slamavskiljare är att volymen är minst 2 m². Om de skulle tvingas byta brunn skulle valet sannolikt bli en modern 2 m³-brunn i plast. Enligt slamtömmare som de pratat med är betongbrunnarna generellt mycket bättre och risken för slamflykt mindre. I det här fallet har den befintliga brunnen dessutom en större volym som förbättrar slamavskiljningen. När det gäller infiltrationen är den visserligen av en äldre modell, men den uppfyller kravet på att avloppsvattnet ska ha genomgått längre gående rening än slamavskiljning.

Vid bedömning av vilka skyddsåtgärder som kan krävas ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. I princip ingen fosfor, kväve eller bakterier kommer att kunna ta sig ens till närmaste dike, 400 meter bort fågelvägen. Kostnaden i förhållande till nyttan blir då oändlig (division med noll).

När det gäller eliminering av skadliga bakterier sker detta främst i den biofilm som bildas. Den delen av infiltrationen åldras inte utan kan i princip fungera hur länge som helst. Det kväve som finns i avloppsvattnet är främst ammoniumkväve. Detta oxideras till nitrat i den luftade delen av infiltrationen och denitrifieras när det når den vattenmättade delen av infiltrationen. Kvävet avgår då som kvävgas. Inte heller denna process påverkas av anläggningens ålder.

När det gäller fosfor sker en viss fastläggning i infiltrationsbädden och fastläggningen i en normal infiltration avtar med tiden, vilket innebär att den specifika reningen av fosfor försämras. Fastläggning sker även utanför själva infiltrationsbädden och ett betydande upptag av fosfor sker i omgivande vegetation. Med avståndet till diket kommer all fosfor antingen att fastläggas eller tas upp av växtligheten.

Andrahandsyrkandet

I andra hand yrkar de att ärendet återförvisas till länsstyrelsen för att de ska kunna ta beslut i sakfrågan. Det är inte självklart att domstolen kan ta beslut innan länsstyrelsen beslutat i sakfrågan.

Tredjehandsyrkandet

I tredje hand yrkar de att de får behålla nuvarande anläggning till dess att fastigheten byter ägare. De är endast två personer i hushållet och är pensionärer med låga pensioner. En ny anläggning skulle kosta lika mycket som de har gett för fastigheten. Fastigheten är givetvis värd mer idag än när de köpte den, men relationen mellan kostnaden för en ny avloppsanläggning och värdet på fastigheten, är ändå orimlig. Givet den ringa påverkan på omgivande miljö kan det inte vara något problem att avvakta.

Fjärdehandsyrkandet

I fjärde hand yrkar de att slamavskiljaren godkänns och att endast infiltrationen behöver åtgärdas, alternativt att infiltrationen endast används för BDT-vatten och att en torr lösning för toaletten installeras.

Om bara slamavskiljaren godkänns kan de antingen göra om infiltrationen, och behålla WC inkopplad, alternativt välja någon form av torr toalettlösning. Det förutsätter dock att infiltrationen godkänns för BDT-vatten. Vilken lösning som väljs bör hållas öppet.

Femtehandsyrkandet

I femte hand yrkar de att tidpunkten för förbudet ändras till minst två år efter det att beslutet vunnit laga kraft. Det är praxis i de allra flesta kommuner att man får minst två år när man har en gammal anläggning som fungerar.

Nämnden har yttrat sig i huvudsak enligt följande.

För att klaganden ska få behålla anläggningen till dess att fastigheten byter ägare krävs att de får dispens p.g.a. ekonomiska skäl och då kan de få förlängd tid i två till tre år. Därefter görs en ny bedömning.

Angående att de bara behöver byta ut infiltrationen alternativt att infiltrationen ska användas till BDT-vatten och att toaletten byts ut mot torr lösning så går det bra att

behålla slambrunnen och bara byta ut infiltrationen, så länge slambrunnen är hel och inte läcker vare sig in eller ut. Detta bestämmer fastighetsägaren i samråd med aktuell entreprenör. Att använda anläggningen för BDT-avloppet är godkänt eftersom det är utsläppen från toaletten som är anledningen till förbudet.

Angående yrkandet att tidpunkten ska ändras till minst två år efter det att beslutet vunnit laga kraft så har de en plan för avloppstillsynen där det är beslutat att de ska förelägga att avloppen ska vara åtgärdade inom nio månader. För att få längre tid så krävs att de får dispens p.g.a. ekonomiska skäl och då kan de få förlängd tid i två till tre år. Därefter görs en ny bedömning.

DOMSKÄL

Prövningsram

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att prövningsramen i ett överklagat mål begränsas av underinstansernas beslut. Domstolen kan inte ta upp andra frågor till prövning än de nämnden och länsstyrelsen tagit ställning till i sina beslut. Det finns således inte utrymme för domstolen att godkänna den aktuella avloppsanläggningen då frågor om tillstånd och godkännande prövas av tillsynsmyndigheten som första instans. Mark- och miljödomstolen har nu endast att pröva om länsstyrelsens beslut att återförvisa ärendet till nämnden är korrekt.

Tillämpliga bestämmelser

Avloppsvatten ska enligt 9 kap. 7 § miljöbalken renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.

Utsläpp av avloppsvatten klassas som miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken. Den som bedriver en miljöfarlig verksamhet har att förhålla sig till de s.k. hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken.

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en miljöfarlig verksamhet utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta

de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra sådan skada eller olägenhet. När frågor prövas om tillåtlighet, tillstånd, godkännande och dispens samt vid tillsyn enligt miljöbalken är det enligt 2 kap. 1 § miljöbalken den som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som ska visa att de förpliktelser som följer av 2 kapitlet iakttas. Dessa krav gäller enligt 2 kap. 7 § miljöbalken i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

En tillsynsmyndighet får enligt 26 kap. 9 § miljöbalken i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs får inte tillgripas. För att ett föreläggande eller ett förbud enligt denna paragraf ska kunna ges krävs att en skada eller olägenhet har konstaterats. Föreläggandet ska också grundas på en individuell bedömning (se Bengtsson m.fl., Miljöbalken (14 maj 2020, JUNO), kommentaren till 26 kap. 9 §).

Bedömning

Den i målet aktuella avloppsanläggningen består av slamavskiljare i form av en trekammarbrunn med infiltration som efterföljande rening. Även om anläggningen – som byggdes 1973 – uppnått en hög ålder så har nämnden inte pekat på några konkreta omständigheter som tyder på att reningsgraden i densamma skulle vara otillräcklig. Att markens reningsförmåga riskerar att avta med tiden, och att mer eller mindre omfattande ombyggnation eller upprustning av anläggningen kan behöva vidtas, innebär dock inte att tillsynsmyndigheten kan avstå från kravet att i varje enskilt fall göra en individuell bedömning av den aktuella anläggningen.

Av den utredning som legat till grund för nämndens beslut att förbjuda utsläpp till den befintliga avloppsanläggningen finns inget, utöver hög ålder, som tyder på att anläggningen är bristfällig på ett sådant sätt att den förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Det finns därför enligt mark- och miljödomstolens mening inte skäl att på befintligt underlag förbjuda utsläpp av avloppsvatten till anläggningen. Mark- och miljödomstolen instämmer därför i länsstyrelsens bedömning att ytterligare utredning krävs. Vad nämndens anfört föranleder inte något annat ställningstagande från domstolens sida och överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 11 januari 2021.

Marie Gerrevall

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Marie Gerrevall, ordförande, och tekniska rådet Mats Käll. Föredragande har varit beredningsjuristen Lena Sjöberg.

Länsstyrelsen
Kalmar län

BESLUT

2020-09-14

Diarienummer
505-7270-2020
Sid 1 (4)

Klaganden
Lösbrev

VÄXJÖ TINGSRÄTT

INKOM: 2020-10-05
MÅLNR: M 4660-20
AKTBIL: 2

Motpart

Miljö- och byggnämnden
Nybro Kommun
samhallsbyggnad@nybro.se

Överklagande av beslut om förbud mot utsläpp av avloppsvatten

Beslut

Länsstyrelsen upphäver nämndens beslut och återförvisar ärendet tillbaka till nämnden för vidare handläggning.

Beskrivning av ärendet

Miljö- och byggnämnden för Nybro kommun (nämnden) beslutade den 8 juli 2020, Dnr MY – 2020-1116, att förbjuda fastighetsägarna av fastigheten Skårebo 1:12, att släppa ut avloppsvatten från WC till de bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten. Förbudet gäller från och med den 31 maj 2021. Av nämndens beslut framgår att förbudet meddelas med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken (1998:808), MB, 9 kap. 7 § MB, 2 kap. 3 och 7 §§ MB samt 12 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, Fmvh.

Maria Karlsson och Bernt Karlsson (klagandena) har överklagat nämndens beslut. Klagandena har i sin överklagandeskrift yrkat att länsstyrelsen i första hand ska upphäva nämndens beslut om förbud mot utsläpp av avloppsvatten och att klagandenas avloppsanläggning på fastigheten Skårebo 1:12 godkänns. I andra hand yrkar klagandena att de får behålla nuvarande anläggning till dess att fastigheten byter ägare och i tredje hand yrkar klagandena att tidpunkten för förbudet ändras till två år efter att beslutet vinner laga kraft.

Motivering till beslutet

Sakfrågan

Det länsstyrelsen har att pröva är om nämnden har haft fog för att meddela ett förbud mot utsläpp av avloppsvatten från WC till avloppsanläggningen.

Av handlingar i ärendet framgår att nämnden har inventerat avloppet på den berörda fastigheten genom att begära in uppgifter från klagandena eller hämtat information från nämndens arkiv. Enligt nämnden består avloppsanläggningen av en tre-kammarbrunn med infiltration byggd 1973. Sådana avloppsanläggningar innebär att skadliga bakterier och andra betydelsefulla föroreningar belastar grundvattnet. Vidare framgår det av nämndens beslut att avloppsanläggningar byggda före 1987 uppfyller inte de krav på funktion som

fastställdes i Naturvårdsverkets allmänna råd 87:6, råden uppdaterades av Havs- och vattenmyndigheten HVMFS 2016:17. Avloppsanläggningen för den aktuella fastigheten är därmed enligt nämndens bedömning otillräcklig och avloppet uppfyller därmed inte kraven på rening enligt 9 kap. 7 § MB och utsläppen strider även mot förbud mot utsläpp i vattenområden enligt 12 § Fmvh. Vidare framgår det att nämnden bedömer att det är skäligt och inte en alltför ingripande åtgärd.

Vid bedömning av hur avloppsanläggningar uppfyller miljöbalkens krav bör det första man har i åtanke vara att alla anläggningar måste bedömas för sig i varje enskilt ärende. Att göra en generalisering är inte möjlig utan MB kräver att man tydligt gör avvägningar och fattar beslut för varje enskilt fall (jämför med 2 kap. 7 § MB).

För den som berörs av ett beslut är det viktigt att myndigheten redovisar hur den har kommit fram till sitt beslut. Endast om skälen redovisas öppet har den som beslutet rör möjlighet att förstå varför myndigheten har beslutat på ett visst sätt, hur fakta och bevisning värderats och hur gällande bestämmelser har tillämpats. En upplysande motivering kan antingen övertyga den som berörs om att beslutet är riktigt eller ge honom eller henne underlag för ett överklagande. Allmänhetens tilltro till myndigheternas kompetens och objektivitet kräver att myndigheterna kan visa att besluten är väl underbyggda. Kravet på att beslut måste motiveras främjar en noggrann och saklig prövning. Det är viktigt att understryka att det inte räcker som motivering att bara återge tillämpliga bestämmelser. Den egentliga motiveringen, slutsatsen, ska utgöras av en redovisning av myndighetens bedömning av betydelsefulla fakta i det enskilda fallet med utgångspunkt från rättsläget (se JO-uttalande den 6 februari 2013, dnr 5756-2012).

Av nämndens beslut framgår enbart att den berörda avloppsanläggningen som är byggd 1973, därmed äldre än 1987, är för gammal och inte uppfyller de krav som är ställda i enlighet med de allmänna råden på området. Nämnden har efter begäran från länsstyrelsen inkommit med fastighetens tillståndsansökan med tillhörande ritning från 1973. Enligt nämnden framgår det av ritningen att konstruktionen är bristfällig och att det vidare inte finns någon luftningsrör vid infiltrationen vilket givit upphov till förbudet. Vidare hänvisar nämnden till Naturvårdsverkets publikation "Små avloppsanläggningar – oktober 2003" och att det av sidan 34 framgår att en avloppsanläggning ska uppgå till 33 meter.

Att en avloppsanläggning har en hög ålder kan vara en sådan faktor som ska beaktas men det är inte en uteslutande faktor. Länsstyrelsen konstaterar att även om bevisbördan för att det inte uppkommer någon olägenhet vid utsläpp av avloppsvatten ligger på den som släpper ut avloppsvattnet, måste det finnas några indikatorer, utöver hög ålder, på att anläggningen förorsakar skada eller olägenheter för människor eller miljön för att ett förbud att släppa avloppsvatten till anläggning ska kunna beslutas. Nämnden har i sitt beslut inte redovisat brister vad gäller avloppsanläggningens tekniska utföranden, det finns ingen dokumentation kring skötsel, inga handlingar där fastighetsägarens kunskaper indikerar på brister, inga uppgifter om belastning, inga handlingar på tecken som styrker att anläggningen inte fungerar eller sköts som den ska och inte heller recipienters känslighet (jämför med Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätts dom den 27 februari 2014 målnummer 3737-13).

Länsstyrelsen kan i dagsläget inte ta ställning till hur byggnationen skulle vara bristfällig enbart med hänvisning till den ritning som nämnden hänvisar till. Av ritningen framgår inte några specifika uppgifter om avstånd eller luftningsrör. Nämnden har inte heller tagit ställning till dessa uppgifter i sitt beslut. Av nämndens beslut framgår inte heller om fastigheten ligger inom område för låg- eller högskydds nivå. Mot bakgrund av det ovan anförda upphäver länsstyrelsen nämndens beslut och återförvisar beslutet tillbaka till nämnden för vidare handläggning

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 23 § förvaltningslagen (2017:900), FL, en myndighet ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver.

Av 32 § FL framgår att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande

Information

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chef för rättsenheten Anna Mäki med länsjurist Dastit Sheremeti som föredragande. *Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.*

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Kalmar län antingen via e-post; kalmar@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Kalmar län, 391 86 Kalmar.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, kalmar@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 80 00. Ange diarienummer 7270-2020.

